

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lukuvuosimaksut ja apurahajärjestelmät suomalaisissa korkeakouluissa – korkeakoulujen erilaiset käytännöt

8.11.2021

Irma Garam
Opetushallitus | Tietopalvelut

Korkeakoulujen näkökulmaa kysyttiin kahdella kyselyllä

- Lukuvuosimaksujen käyttöönoton seuranta- ja arviointityöryhmän kyselyt korkeakouluille 2018 ja syksyllä 2020
- Tilanne korkeakouluissa sekä arvioita muutoksista (2020)
- Teemat:
 - Koulutusohjelmat ja opiskelijat, opiskelijarekrytointi sekä haku- ja valinta
 - Lukuvuosimaksut ja apurahajärjestelmät
 - Tukipalvelut
 - Markkinointi

Lukuvuosimaksuista ja apurahajärjestelmästä korkeakouluissa

- Tehty paljon pieniä muutoksia lukuvuosimaksuihin ja apurahoihin/vapautuksiin.
- Asia on uusi eikä vakiintuneita käytäntöjä ole vielä löytynyt.
- Tyypillisesti korkeakouluissa on useita eri kategorioita vapautuksille ja apurahoille
- → Viestinnällisesti haastava tilanne. Kokonaiskuvan muodostaminen hankalaa.

Korkeakoulujen apurahapolitiikat: Valtaosa maksuvelvollisista opiskelijoista saa vapautuksen/apurahan korkeakoululta

Kuinka iso osa maksuvelvollisista opiskelijoista saa korkeakoululta vapautuksen/apurahan?	Korkeakoulua
Yli 75 % tai ”lähes kaikki”	18 korkeakoulua (10 amk ja 8 yo)
50 % - 75 % tai ”noin puolet”	10 korkeakoulua (6 amk ja 4 yo)
25 % - 50 %	2 korkeakoulua (1 amk ja 1 yo)
Alle 25 %	2 korkeakoulua (2 amk ja 0 yo)

Korkeakoulujen erilaiset apurahapolitiikat: kuinka iso osa maksujen potentiaalisesta tuotosta käytetään apurahoihin?

Kuinka iso osa maksujen bruttotuotosta käytetään korkeakoulussa vapautuksiin/apurahoihin?	Korkeakoulua
Alle 25 %	6 korkeakoulua (6 amk)
25 % - 49 %	7 korkeakoulua (7 amk)
50 % - 74 %	11 korkeakoulua (7 amk, 4 yo)
75 % tai enemmän	10 korkeakoulua (1 amk, 9 yo)

Taloudellista tuottoa hakevat

Opiskelijoiden houkuttelun ja taloudellisen tuoton välillä tasapainottelevat

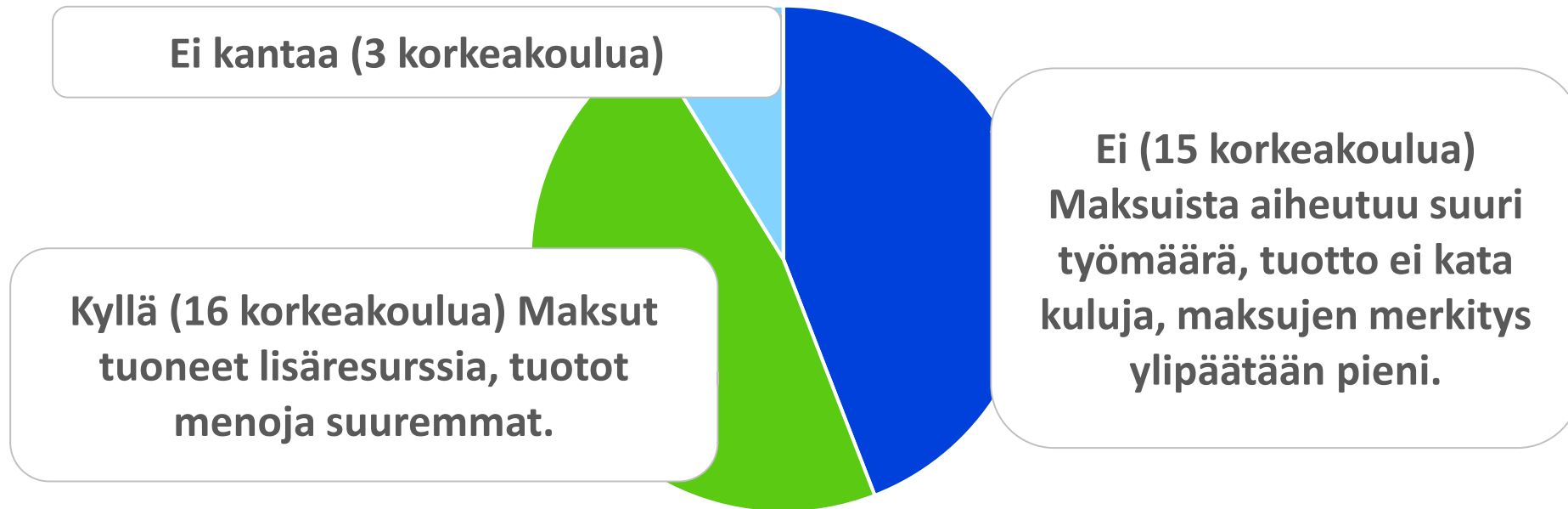
Opiskelijoiden houkutteluun panostavat

Erilaisia käytäntöjä vapautusten/apurahojen jakamiseen: Tuoton yhteys siihen, kuinka moni opiskelijaa saa vapautuksen/apurahan

	Enemmistö bruttotuotosta apurahoihin	Pienempi osa bruttotuotosta apurahoihin
Valtaosa saa apurahan	<p>”Avokätiset myöntäjät”</p> <p>Valtaosa maksuvelvollisista opiskelijoista saa vapautuksen tai apurahan, jotka ovat sen verran suuria, että yli puolet maksujen potentiaalisesta bruttotuotosta menee niihin. Yleisin käytäntö.</p>	<p>”Kaikille vähän”</p> <p>Valtaosa maksuvelvollisista saa vapautuksen tai apurahan, mutta ne ovat sen verran pieniä, että vain alle puolet maksujen koko bruttotulosta ohjautuu takaisin opiskelijoille. Harvinaisin käytäntö.</p>
Apuraha harvemmalle	<p>”Harvemmalle isoja apurahoja”</p> <p>Pienempi osuus maksuvelvollisista opiskelijoista saa vapautuksen tai apurahan, jotka ovat sen verran suuria, että silti iso osa maksujen bruttotuotosta menee niihin.</p>	<p>”Harvemmalle ja pieniä apurahoja”</p> <p>Pienempi osuus maksuvelvollisista saa vapautuksen tai apurahan ja ne ovat myös sen verran pieniä, että vain alle puolet maksujen koko bruttotuotosta menee vapautuksiin/apurahoihin.</p>

Kokemus maksujen taloudellisesta kannattavuudesta jakaa korkeakoulukentän

Onko lukuvuosimaksujen käyttöönotto ollut korkeakoululle taloudellisesti kannattavaa?

*Ammattikorkeakouluissa koetaan yliopistoja useammin kannattavaksi.

*Yhteys "apurahapolitiikan tyyppiin": taloudellista tuottoa hakevat usein myös kokevat maksut kannattavaksi.

Eri lähestymistapoja kansainväliseen opiskelijarekrytointiin

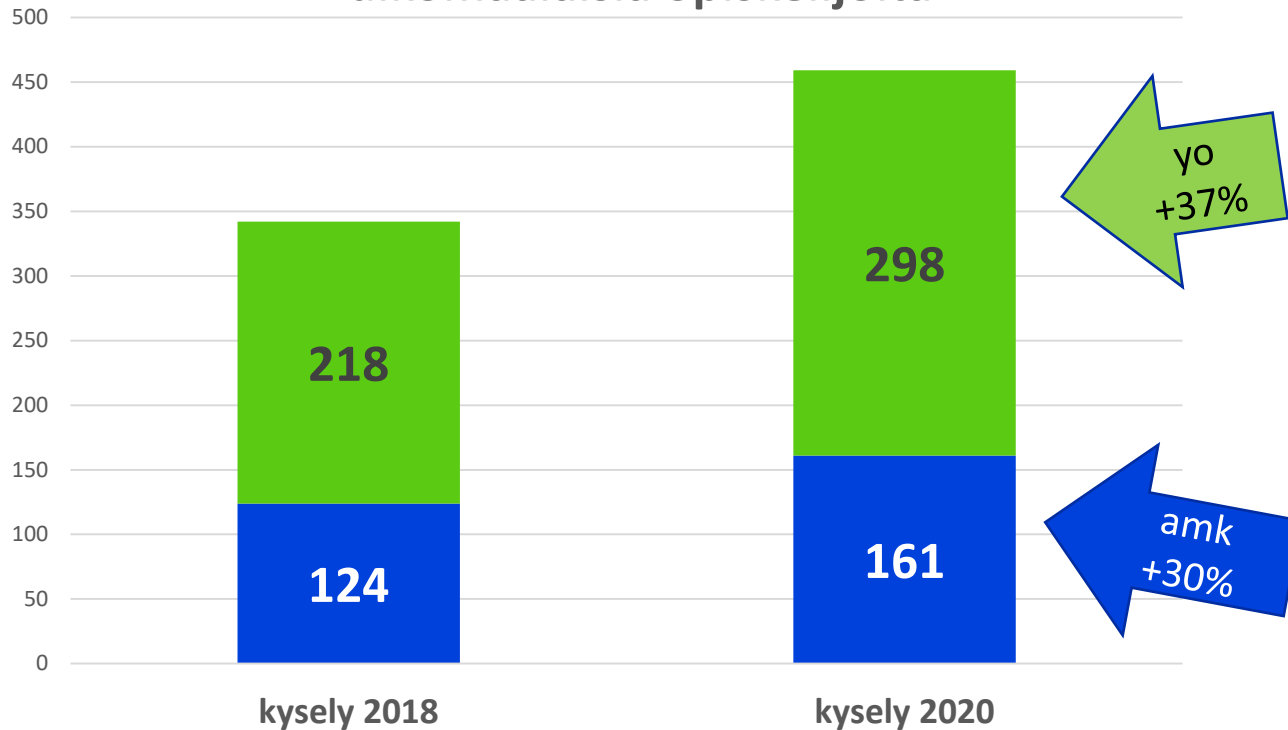
1 Valtaosa korkeakouluista tavoittelee aktiivisesti (lisää) ulkomaalaisia opiskelijoita erilaisin kansainvälisen markkinoinnin ja rekrytoinnin keinoin. On tavoite kasvattaa ulkomaalaisten opiskelijoiden määrää. Kv-markkinointi ja opiskelijarekrytointi ovat muuttuneet maksujen myötä. Niitä on kohdennettu, tehostettu, lisätty ja siihen on panostettu. Niistä on tullut tavoitteellisempaa ja ammattimaisempaa.

2 Pieni osa korkeakouluista ei näe kansainvälisen opiskelijarekrytoinnin tai markkinoinnin muuttuneen, vaan toimii pääosin entiseen malliin. Ei raportoida erityisiä toimia kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoimiseksi.

3 Pari korkeakoulua on tehnyt tietoisien ratkaisun olla tavoittelematta maksuvelvollisia opiskelijoita tai olla markkinoimatta ulkomailla.

Korkeakouluissa on kehitetty lisää vieraskielisiä tutkinto-ohjelmia

Korkeakoulujen raportoimat vieraskieliset tutkinto-ohjelmat, joihin rekrytoidaan ulkomaalaisia opiskelijoita

15 korkeakoulua (14 amk, 1 yo) suunnittelee kasvattavansa ohjelmatarjontaa jatkossa.

Ohjelmien määrän kasvu ei johdu suoraan lukuvuosimaksujen käyttöönotosta, vaan yleisestä kansainvälistymiskehityksestä.

Korkeakoulujen erilaiset tavoitteet ja todellisuudet – erot kansainvälisten ja maksuvelvollisten opiskelijoiden määrissä

Kuinka iso osa vieraskielisten ohjelmien opiskelijoista on maksuvelvollisia?	Korkeakoulua
Alle 10 %	8 korkeakoulua (5 amk ja 3 yo)
10 % - 24 %	9 korkeakoulua (5 amk ja 4 yo)
25 % - 49 %	10 korkeakoulua (7 amk ja 3 yo)
50 % - 74 %	4 korkeakoulua (2 amk ja 2 yo)
Yli 75 %	2 korkeakoulua (2 amk ja 0 yo)

Yhteys korkeakoulun politiikkaan ja tavoitteisiin, mutta myös sopeutumista käytännön realiteetteihin (esim. kaikki eivät saa riittävästi kv-opiskelijoita)